

Birinci Qarabağ müharibəsində Vətən torpaqlarının bütövlüyü uğrunda düşmənlə üzbəüz mövqedə şücaətlə döyüşərək, şahadəətə qovuşan Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Vəzir Surxay oğlu Orucov 1956-cı ilin 26 dekabrında Tərtər rayonunun Xoruzlu kəndində doğulub.

Onun dünyaya gəlməsindən cəmi 7 il əvvəl atası və digər yaxınları erməni zülmündən əziyyət çəkmişdilər. 1949-cu ildə atası Surxay ailəsi ilə birgə Dərələyəz mahalından deportasiya olunmuşdu. 1974-cü ildə məktəbi bitirdikdən sonra Bakı Yüngül Sənaye Texnikumuna qəbul olunur. Bir il sonra hərbi xidmətə çağırılır və 1977-ci ildə ordudan tərxis olunduqdan sonra texnikumda təhsilini davam etdirir. 1984-cü ildə Vəzir Orucov Rusiyanın Arxangelsk vilayətinin Belkovo şəhərinə işləməyə gedir. Elə həmin şəhərdə də ailə qurur və bir oğlu dünyaya gəlir. Ailəsi ilə birgə 10 ilə yaxın Rusiyada yaşayır. 1992-ci ilin fevral ayında Ermənistan ordusu Xocalıda soyqırımını törədir. Onlarla azərbaycanlı, qadın, uşaq, qoca, hətta körpələr belə qətlə yetirilir. Bu hadisə dünyanın dörd bir tərəfində bütün azərbaycanlıları sarsıdır. Vəzir Orucov da həmin hadisədən təsirlənir. Rusiyada gənc ailəsi ilə birgə yaşamasına baxmayaraq, döyüşlərə qatılmaq və qətlə törədən düşmənlə vuruşmaq üçün Azərbaycana qayıdır. Ölkəyə qayıdan Vəzir Orucov qısa müddət sonra müharibəyə qatılmaq üçün icazə alır. Döyüşə başladığı ilk gün 4 erməni hərbiçisini öldürür, birini isə əsir götürür. Qarabağda göstərdiyi şücaətlərə görə, bir müddət sonra kəşfiyyət qrupu ona həvalə olunur. Erməni hərbi birləşmələrinə qarşı bir çox əməliyyatlarda iştirak edir və düşmənin çox sayda canlı qüvvəsini məhv edir.

1992-ci ilin 29 iyununda səhər saat 4-5 radələrində Levonax - Həsənqaya

Vəzir Orucov

əməliyyatı başlayır. Vəzir Orucov kəşfiyyət qrupu ilə birgə xüsusi tapşırığı yerinə yetirmək üçün hərəkətə keçir. Həmin döyüşdə 87 düşmən əsgəri məhv edilir və

əməliyyat uğurla başa çatdırılır. Ümumilikdə isə 1 aya yaxın davam edən döyüşlər, iyul ayının 4-dən 5-nə keçən gecə Ağdərənin azad edilməsi ilə başa çatır. Ancaq, düşmənin hücumları davam edir. Vəzir Orucov və döyüş yoldaşları hər gün yeni əməliyyat planı cızaraq, düşməne qarşı hərəkətə keçir. Onun döyüş yoldaşları deyirlər ki, biz hücum edəndə çalışdıq ki, düşməne səngərin arxa tərəfindən hücum edək. Çünki qarşı-qarşıya vuruşanda onlar qaçıb mövqelərdən uzaqlaşdırdılar. Vəzir planı elə hazırlayırdı ki, itkilər ya heç olmurdu, ya da az olurdu.

Vəzir döyüşlərdən birində ayağından yaralanır. Vəzirin qardaşı Dadaş Orucov həmin günləri belə xatırlayır: "Vəzir dedi ki, məni döyüş yoldaşlarımla eyni xəstəxanaya göndərmə. İstəmirəm, mənim döyüşçülərim ağrı çəkdiyimi görsünlər. Ancaq yavaş-yavaş sağalmağa başlayırdı, hələ ayağa qalxmamışdı. Elə həmin vaxtlarda dedilər ki, balaca qardaşınız Əlyar da yaralanıb". Vəzir bunu eşidəndə ilk dəfə ayağa qalxır. Hospitaldan çıxır və evinə qayıdır. Müalicəsinə ailəsinin yanında davam edir. Bu vaxtlarda Vəzirin yoxluğundan istifadə edən erməni hərbiçiləri Ağdərəyə hücum edərək, oranı işğal edir. Bunu eşidən Vəzir hələ tam sağalmamış yenidən batalyona qayıdır və döyüşlərə başlayır. Erməni ordusu Vəzir və döyüş yoldaşlarının olduğu bölgələrdə uğur əldə edə bilmirdilər. Onlar artıq qorxuya düşmüşdülər. Hətta, zərərsizləşdirilən bir erməni snayperinin cibindən Vəzirin fotosu çıxmışdı. Vəzir öz döyüş yoldaşları arasında cəsarətli, mərd, istənilən çətin vəziyyətdə döyüş yoldaşlarının yanında olan və o qədər də sadə biri kimi tanınırdı. Döyüş yoldaşlarının sözlərinə görə, ona heç kəs komandir deyə müraciət etmirdi. Hətta ən yeni hərbiçilər belə ona "komandir" deyə müraciət edəndə "Mənim adım Vəzirdir", - deyə cavab verirdi.

Qarabağda Vəzirlə tanış olan rusiyalı jurnalist Aleksandr Nevzorov onunla bağlı bir xatirələrindən: "Heç kəs inciməsin, ancaq, indiyədək tanıdığım ən cəsur insan azərbaycanlı olub. Onun adı Vəzir idi. Görkəminə görə seçilməyən çalsaçlı, sadə adam idi. Mən Sərsəng su anbarı dərəsində ikən orada hərbiçilərin təşvişini müşahidə edirdim. Ön cəbhədən çıxarılan avtobusa

minməyə çalışırdılar. Mən UAZ-a əyləşən bir nəfər gördüm. Onu işə salmağa başladım və bu UAZ hər kəsin qaçdığı yerə doğru istiqamət götürdü. O yer cəhənnəm kimi idi, 500 insan cəsədi sərilmişdi. Həmin yerdə partlayışlar olur, güclü yanğınlər baş verirdi.

Ermənilər ora hücum etməmişdi. Mən gördüm ki, bu insan ora getməyə hazırlaşır. Mən ona dedim ki, ağılı itirmisən? Hara gedirsən? Cavab verdi ki, orada yaralılar var. Çətin idi... Bir yerdə getdik əlbəttə ki. Orada ermənilər tərəfindən tutulan Pskov desantçıları vardı. Bizi güllələməyə hazırlaşdırdılar. Pskov desantçıları məni tanıdılar və dedilər gəl bizim tərəfə keç. Mən dedim ki, heç bir problem yoxdur. Onlar dedilər ki, bu azərbaycanlı ilə nə edəcəyik? Mən dedim ki, necə yeni nə edəcəyik, buraxın getsin. Onlar mənimlə razılışdılar və zəncirvari şəkildə Vəziri bir-birinə ötürdülər və dedilər ki, indi bu azərbaycanlı qaçacaq, amma siz ona atəş açmayın. Vəzir, vurulan UAZ-a yaxınlaşdı. Uzun müddət nəşə axtardı və avtomatını çıxardı. Çevrilib mənim əlimi sıxdı və qaçmadı, sadəcə yeridi. Elə gərdirdi ki, Şekspirin heç bir qəhrəmanı elə yeriye bilməzdi. O küreyini çevirib, gedirdi və göstərirdi ki, bax budur, hədəfəm, amma mən qaçmayacağam. Oradakı hərbiçilər havaya atəş açmağa başladılar, ancaq Vəzir addımlarını sürətləndirmədi".

Vəzirin sonuncu döyüşü Ağdərə rayonunun "Qlobus" yüksəkliyi uğrunda olur. 22 mart 1993-cü ildə başlayan həmin döyüşdə Vəzir mövqeyini dəyişdiyi vaxtda erməni snayperi tərəfindən vurularaq şəhid edilir. Vəzir Orucov Bakıda Şəhidlər xiyabanında dəfn edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 27 mart 1993-cü il tarixli fərmanı ilə Orucov Vəzir Surxay oğluna ölümündən sonra "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adı verilmişdir. 2015-ci ildə Tərtər şəhərindəki Veteranlar bağında Vəzir Orucovun büstü ucaldılmışdır. Həmin il iyul ayının 3-də isə Tərtər şəhərində Vəzir Orucovun adına küçə verilmişdir.

M.CƏFƏROV,
"Respublika".